

821.135.1

scriitori
români
contemporani

DORICA
BOLTĂȘU
ÎNTR-O
DIMINEAȚĂ,
DEVREME

PROZĂ SCURTĂ

 HUMANITAS
BUCUREȘTI

Coperta: Angela Rotaru
Tehnoredactor: Manuela Măxineanu
Corector: Alina Dincă
DTP: Florina Vasiliu, Dan Dulgheru

Tipărit la Tipo Lidana – Suceava

© HUMANITAS, 2023

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
Boltașu, Dorica

Într-o dimineață, devreme / Dorica Boltașu. –

București: Humanitas, 2023

ISBN 978-973-50-7972-7

821.135.1

EDITURA HUMANITAS

Piața Presei Libere 1, 013701 București, România

tel. 021.408.83.50, fax 021.408.83.51

www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro

Comenzi prin e-mail: vanzari@libhumanitas.ro

Comenzi telefonice: 0723.684.194

POVESTIRI
CAMPESTRE

Fuga

În bucătărie, Maria desfăcea o portocală, cu mișcări nefiresc de lente, aplecată peste chiuveta veche, de metal greu, din care picura apa murdară. Tăia în felii largi coaja mai mult galbenă, trecută, lăsându-le să cadă peste farfuriile aruncate mai devreme. Rășfrântă în rama veche din colț, părea o femeie de la începutul secolului trecut, o curtezană decăzută sau o menajeră ajunsă în grațiile stăpânului. Îi trecuseră de multă vreme vitalitatea și pofta de viață, iar acum avea o distincție rece și tristă. Moștenise de la bunica maternă vrednicia unei țărănci care se trezește la patru dimineața să aprindă focul în soba de cărămidă arsă. Acum stătea așa, ușor stânjenită, ca și cum nu ar mai fi avut nimic de făcut, nu știa unde să pună cuțitul care-i devenise inutil în mâna dreaptă, se uita încurcată la feliile oranj, zemoase, ce zăceau pe farfurie, printre cojile subțiri.

Niciodată nu avusese, în copilărie, portocale, se găseau tare greu pe vremea aceea, abia de Anul Nou le aducea tatăl acasă, portocale și mai cu seamă banane verzi, pe care mama le pune pe șifonier și nu le dădea voie să le mănânce până nu se coceau, îngălbenindu-se. Urcați pe tamburelul tapițat cu imitație de piele neagră, cei doi frați luau bananele, una câte una, mai mult crude, și le mâncau pe ascuns. Nu-și închipuiau de unde vin asemenea fructe, cine le aduce până în ținuturile noastre, dacă vin cu avionul sau cu vaporul, cum reușesc să treacă granița și cine le culege verzi. Poate le fură?

Cai verzi pe pereți... Lacrimi mari îi curgeau pe obrazii încă frumoși. Închise apa caldă și plecă să se schimbe. Era târziu.

Într-o zi, Maria își luase poșeta cea nouă, aruncase în ea niște cutii cu pudră, două rujuri, unul aproape terminat, și plecase fără să spună un cuvânt nimănui și fără s-o mai întrebe pe Ioana, vecina, ce mai faci, lele, ca de obicei. Purta pantofii negri de piele, cumpărați de Paști, și pantalonii grenă, din piață. Ai fi zis că e o adolescentă, dacă la rădăcina părului nu s-ar fi zărit firele albe, din ce în ce mai multe. Nu spusese nimănui nimic, numai cu o seară înainte trecuse pe la soru-sa, care rămăsese plângând în pragul porții. Ana, soru-sa, își amintea acum, târziu, că odată, demult, în copilărie, plecase de acasă tot așa, brusc, într-o vară, o căutase toată lumea zile și nopți la rând, maică-sa își rupea cămașa de pe ea, se gândea că e moartă. Apăruse după vreo trei săptămâni, o văzuseră pe neașteptate în curte, veneau toți de la câmp, era cu alte haine, probabil scumpe, în culori vii. Fetița durdulie crescută la țară părea acum o domnișoară de oameni avuți de la oraș. Nu voise nici odată să spună unde stătuse. Nu pomenise nimic, doar ea, soră-sa, o auzea din când în când cântând un cântec straniu și nemaipomenit de trist, ale cărui versuri nu le înțelegea, nici măcar nu știa dacă sunt sau nu în românește. Nu semăna cu nici o melodie, nici cu muzica ușoară pe care o ascultau la radio, cu melodiile Angelei Similea, nici cu ale Mirabelei Dauer ori ale Corinei Chiriac, pe care le fredonau împreună dimineața, după ce părinții plecau la lucru. Nici pe departe nu semănau cu muzica populară de la *Tezaur folcloric* ori cu muzicile mai noi de la televizor, pe care le urmărește acum Radu. Cât a încercat ea să afle unde a fost și pe cine a văzut, dar Maria nu spunea nimic. Știa că se gândește acolo, chiar și acum, măritată, îi surprindea câteodată, la masă ori în timpul pauzelor de muncă, duminică după-amiaza, când copiii erau pe afară ori la ei în cameră, bărbații la o țuică în verandă ori la televizor, îi surprindea privirea aceea absentă, îndepărtată, întoarsă

cumva spre ea însăși ca spre niște ținuturi îndepărtate pe care le vizitează din când în când, cufundându-se în câmpia largă a toamnelor sau a iernilor necunoscute ca într-o stepă fără început și fără sfârșit.

Au trecut ani de atunci și soră-sa, Ana, se gândea că Maria nu s-a schimbat niciodată, a rămas așa, cu un dor de ducă în lumea largă, ori poate doar în locurile acelea în care mai fusese în copilărie. Unde și cum vor fi fost. Copiii au rămas în grija ei. Radu a suferit cel mai mult, a plâns zile în șir, iar apoi s-a transformat pe negândite, părea că nu-l mai interesează nimic, nu-l mai atinge nimic, ducea vacile la păscut izbindu-le cu nuiaua și le aducea înjurându-le încet printre dinți, se făcuse taciturn, umbla numai cu ai lui Pasăre, uneori lipsea câte două zile de acasă, se apucase de fumat. Începuseră să plece sâmbătă seara la discotecile din oraș, îl auzise într-o zi pe Maricel zicând că ăștia se și droghează, ca și curva de maică-sa, să vezi când o veni Ion din Spania și-o aduce-o de păr acasă, eu aș bate-o de-aș lăsa-o moartă în prag, și-aș turna apă rece pe ea.

Irina nu scotea un cuvânt, părea că nu s-a întâmplat nimic neobișnuit, își vedea de cărțile ei, semăna din ce în ce mai mult cu maică-sa din tinerețe. La fel de frumoasă ca Radu, avea însă, în ultimul timp, o privire încrâncenată, ca și cum și-ar fi promis ei înseși ceva cu totul și cu totul înfricoșător și care trebuia să rămână secret. Ana observase că se machiază din ce în ce mai strident, de două ori o dăduseră afară din clasă și o trimiseseră să-și curețe rimelul și fardurile în tonuri închise de pe față. Ea nu-i putea spune nimic. N-o asculta și nici nu făcea efortul să pară că o ascultă. Îi iubea ca și cum ar fi fost ai ei, toată viața voise copii, iar pe ai soră-sii îi iubea de mici. Dumitru îi tot zisese să ia unul, iar dacă n-o vrea Maria să dea, să încerce de la casa de copii, dar ea, nu știa de ce, îl amâna mereu, până ce el renunțase. La urma urmelor, cine are, să-i trăiască, cine nu, să nu-i dorească, spunea soacră-sa cât trăise, Dumnezeu s-o odihnească și s-o ierte.

Curând se duse vestea. Măria lui Ion plecase de acasă și lăsase doi copii minori pe drumuri. Unii ziceau că e la bărbatu-său,

în Spania, că nu mai putuse să stea fără el, că îl iubea ca pe ochii din cap, așa cum îl iubise toată tinerețea, și tot satul știa cum se ascundeau ei de mă-sa și câtă bătaie mâncase Maria fiindcă se legase cu unul care n-avea nici un Dumnezeu, nici o meserie, căruia nu-i plăcea munca, mai fusese însurat o dată cu una care nu stătuse mai mult de patru luni în sărăcia lui. Fă, zicea mă-sa, Sevastița, eu te-am făcut, eu te omor, nenorocito. Maria era în ultimul an, la liceu, făcea școala normală, mai avea puțin și trebuia să dea bacalaureatul, apoi ieșea învățătoare, era cea mai deșteaptă din clasă. Stătuse primii ani la internat, erau opt fete în cameră, ea citea până târziu, trecut de miezul nopții. A trebuit să plece din internat după ce i-a spart buza unei colege pe care a apucat-o de păr și a izbit-o de călimara cu cerneală de pe masa comună, plină mai tot timpul de firimituri, deși pedagoga le pedepsea aspru pentru dezordine, nerespectarea programului și a regulamentului de ordine interioară.

De atunci făcea naveta, se obișnuise. Toți fuseseră luați prin surprindere, unii profesori, de-a dreptul șocați de întâmplare, îi chemaseră părinții la școală. S-a ales doar cu niște avertismente și cu o eliminare pe trei zile. Nici măcar nu i-au scăzut media la purtare. Li se părea un accident nefericit, de neînțeles, o scăpare ciudată de comportament a frumoasei premiante. Numai profesoara de chimie insistase în consiliul profesoral să fie exmatriculată ca un element periculos, care va corupe cu siguranță colectivul de elevi (în mare majoritate eleve) și va face școala de răs. N-o plăcuse niciodată, deși Maria se străduia să învețe formulele, alcani, alchene, hidrogen, carbon patru.

Trecuseră două luni de la plecarea neașteptată a Mariei și lumea începuse să uite, vorbeau mai rar, făceau și mai rar supoziții, se uitau însă lung după copii, care stăteau acum la alde soră-sa, Ana. Satul își ducea mai departe grijile, lucrările de primăvară, vară, toamnă, zvonurile, dorurile pentru cei plecați

la muncă în afară, răutățile mai mari sau mai mici, certurile, urile, sărăcia. Nu se știe dacă i-a scris cineva, un binevoitor, ori poate chiar Dumitru, ori chiar Ana, dar într-o dimineață devreme s-au pomenit la poartă cu Ion. Poate nu-i scrisese nimeni, venise el singur, făcuse bani pentru fundația la casă, așa cum promisese.

Era dimineața devreme, copiii dormeau, Dumitru numai ce dăduse drumul găinilor, câinele se gudura pe lângă Ana să-i azvârle bucata de pâine. Soarele răsărea blând peste arțarii din spatele casei. Bătrânul, tatăl Anei, stătea pe prispă și se uita lung pe drum, la deal. Nu se gândea la nimic. Sau se gândea.

— Veniși, Ioane, zise Ana fără să-l privească în ochi, cu privirea ațintită pe adidașii lui noi-nouți.

— Venii, răspunse Ion cu un glas ușor schimbat.

— Bine că veniși, Ioane, zise și Dumitru ducându-se să-l îmbrățișeze, așa, ca între bărbați, ca între neamuri.

Surpriza cea mare a fost a copiilor. I-au sărit în brațe. A adus cadouri, pentru toți. Haine, dulciuri, stofe pentru Ana, un aparat de ras pentru Dumitru. A lăsat deoparte o sacoșă în care Ana a găsit, cotrobăind când nu era nimeni acasă, o rochie roșie cu paiete, o haină lungă de blană și o pereche de pantofi din piele, cu toc.

A luat copiii și s-au dus acasă la ei. Au făcut curățenie, au zugrăvit, le-au ajutat alde Ana și Dumitru, au instalat o combină muzicală cu boxe, bucuria lui Radu. Nu vorbeau aproape deloc despre Maria. Au adus materiale: piatră, ciment, var, s-au apucat să toarne fundația în vale. Ion se făcuse mai ursuz, nimeni nu îndrăznea să-l întrebe ceva de Maria. Îi pierise cheful de glume și nu mai stătea, ca pe vremuri, la o țuică cu vecinii. Nu povestise nimănui cum fusese în Spania. Câteva lucruri, în primele zile, cumnaților, Radu îl întreba mereu, admirativ și curios, nedespărțit de tricoul imprimat și de șapca pe care scria Real Madrid.

Ion părea că așteaptă ceva. Bătrânul se mutase la ei, spunea că nu se mai poate despărți de nepoți. Stăteau uneori, după-amiaza, pe prispă și priveau lung pe drum la deal, Ion cu

țigara în mână, fără să-și spună nimic. Câteodată bătrânul făcea planuri pentru a doua zi, dacă să se ducă în zăvoi săculeagă fasolea ori mai bine să meargă la vie, s-o mai lege că s-a încurcat toată.

Așteptau să vină copiii, să mănânce în tăcere împreună, dacă Radu nu dădea drumul la muzică ori nu povestea, printre îmbucături, nu știi ce întâmplări de la școală ori din discotecă. Irina se făcuse și mai tăcută, și mai frumoasă, citea tot felul de cărți, asta de la maică-sa o moștenea, scria zilnic într-un caiet cu coperte galbene pe care îl ținea închis într-un sertar, iar noaptea adormea cu el sub pernă. Aproape că nu vorbea cu tată-su, mai trecea Ana, și cu ea părea mai deschisă. Pe bunic îl pupa pe obraz, apoi ieșea mândră pe poartă și se întorcea spre seară, cu aceeași indiferență, melancolie și încrâncenare în ochi.

Trecu vara. Spre toamnă, începură muncile câmpului: seceratul, porumbul, via. Ion le făcu pe toate parcă absent, așteptând să se termine odată și să poată să-și vadă de ale lui. Ca și cum nu astea erau ale lui, cele din gospodărie, ci altele, doar de el știute.

Spre sfârșitul lui octombrie toate erau la locul lor. Ion stătea pe prispă și fuma, bătrânul se uita pe drum, la deal. Spre sfârșitul lui noiembrie, Ion își luă adidașii, geaca de blugi îmblănită, șapca albastră, actele și o sumă de bani:

— Mă duc s-o caut pe mamă-ta, să vină acasă.

Irina nu zise nimic. Radu dădu să spună că vine ea singură și că nu vrea să rămână iar ai nimănu.

— Să nu stai mult, spuse Radu, încruntându-se, cu o privire care nu prevestea nimic bun.

— Ai grijă pe unde umbli, băiete, că lumea-i mare și s-a înrăit, îngăimă bătrânul cu o voce stinsă.

Ion trecu întâi pe la cumnații săi. Stătu de vorbă cu Ana între patru ochi, apoi se duse să aștepte naveta. Închise cu grijă poarta, fără zgomot, puse drugul de-a curmezișul și se uită un moment la crizantemele înflorite de lângă gard. Ieși la drum,

trecu pe lângă doi cunoscuți, dar nici unul nu-l întrebă nimic. Bătea ușor vântul dinspre munte.

Lumina s-a povârnit cu totul din cer ca dintr-o sită deasă. Marea. Plajă aproape că nu există, doar faleza se întinde leneșă, fermă, ca o femelă de crocodil sau altceva, odihnită la soare. Departe, casele albe, pătrate, obișnuite, ușor adormite. Acoperișurile de țigla roșie zac înșirate unele după altele, uneori ținându-se foarte aproape, îngemănate, alteori prelungindu-se pe nesimțite în apă. Abia se simte o undă de vânt nici cald, nici tocmai rece. Răscolește prosoapele, rochiile largi, cearșafurile, frunzele tușișurilor de pe margine, câțiva copaci înalți care străjuiesc faleza. O fată frumoasă, foarte tânără, trece într-o rochie galbenă, cu părul fluturându-i șaten pe sub borurile pălăriei de paie, urmată de un bărbat. El pare între două vârste, corpulent, cu un mers încă athletic, cu o chelie pronunțată și cu ochi cenușii sub arcadele puternice, ieșite puțin în afară. E îmbrăcat într-un costum alb, de vi-legiatură, fără pantofi în picioare, cu pantalonii rășfrânți până la jumătatea gleznei, cămașa desfăcută la primii nasturi. Merge puțin legănat și ține în mână un ziar. Ea înoată. Departe, din ce în ce mai departe, e din ce în ce mai obosită. Apa o împresoară, o simte din ce în ce mai grea, mai neprietenoasă, o trage în afund, tot mai afund, liane lungi și alge verzi i se lipesc de trup, mângâindu-i pielea înflorată și încurcându-i părul. În adâncuri, o lume necunoscută se învârtește în jurul ei, repede, din ce în ce mai repede. Vrea să spună ceva, dar nu poate, se îneacă, se sufocă. Un pește uriaș, negru, cu mustăți de somn și ochi enormi, sticloși, își lipește capul de fruntea ei și o privește adânc în ochi. Parcă poartă lentile. A încremenit. Nu plânge, nu țipă, și totuși lacrimi mari îi curg pe obraz și se fac una cu apa mării. Algele i s-au lipit de față, are ea însăși mustăți lungi ca ale monstrului. Are și o barbă pe jumătate albă, încârlionțată la una cu părul. Nu mai vrea să plece. Nu mai știe cum trăia la suprafață. Acum aici e viața ei. Pescuiește dimineața, când lumina străbate apa limpede de peste bancurile de pești mărunți, niște stranii animale marine mici, pe care le înghite cu eleganță. Nu știe cine e și nici nu se-ntreabă. Doarme cu ochii deschiși și cu fruntea lipită de capul uriaș al peștelui.

Cuprins

POVESTIRI CAMPESTRE

Fuga	7
Noaptea-i a mea	18
Ma' Lina	27
Desprindere	32
Fereastra spre altă lume	38
Mamă și fiică	44

POVESTIRI URBANE

Bătrânii din Floreasca	53
Trecutul	60
<i>Ready made</i>	70
Zidul	76
O zi	83
Jurnalul fetei vesele	91
Egalitatea de șanse	100
Grozăvești. România	106
Aura	115
Cântec târziu de dragoste și teamă	121

POVESTIRILE ADEI

Seism interior	129
A doua mamă	134
Impas	139

Călătorie în sens opus	144
Dorința	149
Adatopia	154
Necesarele iubiri	159
Noua eră	164
Inerție	169
<i>Ela Gheorghidiu. Jurnal apocrif</i>	175